

Vestigis d'una antiga torre de defensa del carrer del Pont, 7

Sant Quirze de Besora

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Carrer del Pont núm. 7
Emplaçament	A la part del darrere de la finca núm. 7 del carrer del Pont delimitant amb la baixada de l'Espadaler i amb els horts de darrere les cases mirant a l'oest.
Alçada:	575,3

Coordenades:

Latitud:	42.100260333083
Longitud:	2.221949965865
UTM Est (X):	435665
UTM Nord (Y):	4661201

Classificació

Número de fitxa	08237 - 44
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani
Segle	XIV-XVIII
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Número inventari	Sí. IPA. Núm. 23781
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Restringit
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	5614424DG3651S0001ZR
Autoria de la fitxa	Pere Cascante Torrella

Descripció

Element originàriament exempt situat a la part del darrere de la finca núm. 7 del carrer del Pont i emprat com a torre de defensa de les antigues muralles medievals de Sant Quirze. Presenta una planta corbada o semicircular amb una Planta baixa, tres plantes pis i una coberta a un sol vessant de teula ceràmica damunt de cavalls i llates de fusta i orientada a l'oest. En quant a la composició de les seves façanes hi ha un predomini del massís respecte el buit amb algunes finestres obertes a la part alta que han sabut respectar l'essència de l'element. Les finestres s'obre a partir de la P2 i es situen de forma ordenada en cada nivell. Aquest element sobresurt del pla de les cobertes recordant la seva antiga funció com a torre de defensa i val a dir que encara hi té adossada a banda i banda l'antiga muralla, la qual es conserva integrada com a mur de tancament de les ampliacions de la finca núm. 7 del carrer del Pont. L'aparell de la seva façana està emmascarat a sota d'una capa de calç i pintura de color rosat que en les parts que no estan revestides està format per una fàbrica de còdols de riu, units amb argamassa de calç i col·locats en filades regulars i horitzontals. En alguns punts s'hi poden endevinar algunes espitlleres, avui paredades i integrades en les noves construccions.

Observacions:

Important vestigi de les antigues fortificacions de Sant Quirze que mereix ser estudiat i documentat juntament amb la resta dels elements descrits a la fitxa anterior i que permeten fer una lectura sobre l'evolució urbanística de la vila amb les muralles de tancament, els carrers, els antics callissots, el pas de ronda. Aquest conjunt arquitectònic de gran rellevància ha sabut conservar de forma fossilitzada a dins de l'urbanisme actual els vestigis del parcel·lari medieval amb les cases entre mitgeres, el pas de darrere les muralles, les muralles, les torres de defensa i fins hi tot la traça d'un antic canaló que discorria entre les parets de les cases. Aquest conjunt malgrat que hagi estat continuadament habitat i reformat guarda encara molts elements que mereixen ser estudiats, documentats i protegits ja que formen part d'un dels vestigis més clars de l'urbanisme baix medieval i de les antigues fortificacions de Sant Quirze de Besora, per ara totalment desconegudes ja que no han estat objecte de cap estudi arquitectònic i arqueològic.

Element conservat i perfectament integrat a la finca núm. 7 del carrer del Pont. Fa pocs anys ha estat restaurat i se n'han refet les cobertes, pintat les façanes, canviades les fusteries i reforçats els forjats. No obstant la finca manté els elements històrics (murs de les velles fortificacions, parets de la torre) perfectament integrats i embeguts a la nova construcció la qual no els ha alterat gens. Encara avui forma part de la residència de la finca núm. 7

Història

Les notícies més antigues les tenim en els anys 887 i 898 quan el comte Guiffrè el Pelós va dotar amb el consentiment del bisbe Gotmar de Vic, els delmes i les primícies de les parròquies i masos de Santa Maria i Sant Quirze, al monestir de Sant Joan de Ripoll, anomenat més tard com a Sant Joan de les Abadesses. Segons Monsalvatge el 898 el bisbe Gotmar va consagrar les esglésies de Sant Quirze i Santa Maria de Besora que l'abadessa Emma havia reedificat. Aquest fet va provocar que l'església de Sant Quirze estigués sota la jurisdicció del monestir i fos aquest mateix l'encarregat de nomenar els rectors, cobrar delmes, tributs... Aquest fet donaria origen a l'església, el cementiri i possiblement una petita sagrera organitzada als entorns dels carrers de l'església, plaça Major i carrer església tenint una forma més aviat ametllada i

centralitzada al voltant de l'edifici religiós.

Temps després i en concret als anys 1262, 1263, 1372, 1402 i 1443 es documenten diversos actes de vassallatge entre els senyors de Besora i el monestir de Sant Joan en referència als tributs cobrats i la seva reconeixença i vassallatge a l'abat de Sant Joan. En els fogatges de 1372 s'esmenta la presència d'uns 25 masos i el pagament d'un seguit de tributs al monestir. No obstant això i tenint present que la vila estava en plena pesta negra havia experimentat una evolució entre el nord i el sud allargant el perímetre de l'antiga sagrera pels extrems ja que seguia la traça de l'antic camí ral. Possiblement es desenvoluparen els eixos carrer de Torelló, carrer del Pont, carrer de la plaça i la mateixa plaça que es situà a la part central aprofitant els límits de l'antiga sagrera i esdevenint el punt neuràlgic del mercat. Per la part de llevant es formà el carrer dels Patis i tot el conjunt es va tancar darrere un recinte de muralles reforçat per torres i amb tres portals; el de Torelló a migdia, el del pont a tramuntana que comunicava amb el "mal pas" i el pont damunt del Ter erigit el segle XIV i finalment a llevant el portal de l'església. Fruït d'aquesta puixança es va erigir la casa del comú amb la llotja de comerç i segles més tard la casa de la confraria. La puixança econòmica i el poder del mercat i del comerç provocaren que algunes famílies habitessin a la plaça Major com a símbol del seu status. Val a dir que en època Carlina aquestes muralles van ser fortificades de nou. doncs segons Serrallonga (Serrallonga .ob. cit) esmenta que el 1872 *feren reunir la junta municipal per preparar la defensa malgrat que els recursos del municipi s'havien esgotat en inútils obres de fortificació ordenades per les desorganitzades tropes governamentals.*

Entre el 1401 i 1402 hi ha un cens on s'hi esmenten unes 36 famílies . El 1519 consten un total de 29 famílies i el 1553 ja n'hi ha un total de 40. Aquest increment possiblement seria provocat pel desenvolupament de les activitats tèxtils i manufactureres, l'aparició de telers, gremis i una gran quantitat de paraires. Tant és així que el 1626 hi havia un total de 493 persones. Posteriorment el 1686 Sant Quirze ja tenia 90 famílies al poble i 10 als masos. El 1741 es passà a un total de 265 cases juntament amb Montesquiú. Testimonis d'aquests afers en caldria destacar l'allargament del carrer de Torelló fins al denominat "mal pas" situat al costat del pont damunt del riu Ter i també l'aparició del carrer de les Roques. Fora d'aquest nucli hi hauria el molí vell situat a prop de la desembocadura de la riera de la Foradada i també el molí nou o molí bataner situat a la zona de Cal Trinxet.. L'increment es reflecteix el 1782 on a sant Quirze hi havia un total de 180 cases; 515 adults i 250 menors. Finalment el cens de 1846 Sant Quirze constava de 168 famílies i 774 persones. No cal dir que la majoria de les cases eren intra muralles de manera que la imatge de la vila era similar a la d'un castell medieval degut a que havia crescut portes endins. Durant tots aquests anys s'havia aixecat l'hospital dels pobres, la casa de la confraria, la capella de la confraria i s'havia anat urbanitzant el carrer dels patis que tal i com diu el seu nom era un espai ocupat per patis i hortes de les cases amb façana al carrer del Pont.

Bibliografia

PLADEVALL I FONT, ANTONI (1972). L'antic terme feudal de Besora i les seves parròquies de Sta Maria i St. Quirze. Programa de la Festa Major. Ajuntament de Sant Quirze, 1972.

PLADEVALL I FONT, ANTONI (1995). Els mil cent anys de l'existència de Sant Quirze de Besora. Programa de la Festa Major. Ajuntament de Sant Quirze de Besora

SERRALLONGA URQIDI, JOAN (1998). Sant Quirze de Besora de 1714 a l'actualitat. Elmo editorial. Ajuntament de Sant Quirze de Besorra

DDAA. (2010). Sant Quirze de Besora. El retrat. Una mirada al passat. Ajuntament de Sant Quirze de Besora

AMQ- Limitaciones i Amillaramiento Sant Quirze de Besora 1862.

ACM: Censos 1401, 1402, 1519, 1686, 1741, 1782 i 1846

